

Zoeken naar een nieuwe balans en daarmee werken aan vertrouwen

Een nieuwe balans:

Voorzitter, tijdens het bespreken van een begroting kijken we vooral naar de toekomst; waar zetten we ons geld voor in en waarvoor wellicht niet meer. Nieuwe uitdagingen vragen om nieuwe keuzes, de huidige begroting vraagt, wat de lokale VVD betreft, om het zoeken naar een nieuwe balans. De jaren '26 en '27 laten een groot tekort zien. We zullen scherpe keuzes moeten maken. In de aanloop naar de voorjaarsrapportage waar we die scherpe keuzes gaan maken, zullen wij vanavond al meegeven wat volgens de VVD de meetlat moet zijn waarlangs we de te maken keuzes gaan leggen.

Tijdens de opening van ons politieke jaar stond het thema "vertrouwen in de overheid" centraal. Daarbij werd gesproken over één van de oorzaken van het wegvallen van vertrouwen in de overheid: distributieve onrechtvaardigheid: het gevoel bij inwoners dat de overheid vooral met en voor zichzelf bezig is of alleen voor bepaalde groepen. Werken aan vertrouwen vraagt daarom naar het zoeken van de juiste balans, naar het maken van rechtvaardige en verstandige keuzes voor iedereen, voor elke inwoner. Wat ons betreft moeten daarom op zoek naar:

- een betere balans tussen de mensen die het geld verdienen en de mensen die we daarmee ondersteunen;
- voor met name de jaren '26 en '27 een nieuwe rechtvaardige balans tussen "harde" en "zachte" uitgaven.

Een nieuwe balans vinden tussen mensen die het geld verdienen en de mensen die we daarmee ondersteunen.

In de doorkijk naar de jaren '26 en '27 zien we grote begrotingstekorten. Wat de lokale VVD betreft, betekent dat dat we minder moeten gaan uitgeven. Het college voorziet in deze begroting dat we moeten zoeken naar zowel minder uitgeven als het verhogen van de inkomsten. Wat de lokale VVD betreft is het verhogen van de inkomsten vooralsnog geen zoekrichting. Daar hebben we vier redenen voor:

1. Wij horen te vaak dat mensen bewust niet meer uren gaan werken omdat ze anders allerlei toeslagen kwijtraken. We zijn te ver doorgeslagen met het uitdelen van toeslagen e.d. Inwoners die hard werken en zich inzetten om hun eigen broek op te houden, moeten niet worden geconfronteerd met een overheid die nog meer van hen vraagt;
2. We hebben eerder het OZB-tarief al met de inflatie moeten laten meestijgen en vanavond wordt ons voor diverse leges eveneens een forse inflatiestijging voorgelegd. Die inflatiecorrectie is vervelend, maar logisch, maar zorgt wel voor een verdere stijging van de lasten van onze inwoners en ondernemers. We zien ook dat we als Haarlemmermeer voorheen onder het landelijk gemiddelde uitkwamen (wat we als VVD graag zien!) en dat we met onze lokale lasten voor meerpersoons huishoudens inmiddels net boven het landelijk gemiddelde uitkomen. Daar kan wat ons betreft geen verdere stijging meer bij.

3. De VVD zal zich verzetten tegen het verder verhogen van de lasten voor onze inwoners en verwacht dat we daar veel steun voor krijgen omdat het aansluit bij het 3^e uitgangspunt dat we met elkaar hebben gehanteerd bij de eerdere bezuinigingen: wij proberen inwoners en ondernemers zoveel mogelijk te ontzien van lastenverzwaring;
4. We willen bovendien nogmaals benadrukken dat we een sterke economische regio zijn en dat Schiphol daarin een belangrijke rol speelt. We horen veel verontrustende verhalen van ondernemers die geconfronteerd worden met regelgeving en beperkingen waardoor ze niet meer kunnen doen waar ze goed in zijn: ondernemen. We hebben die sterke economie juist nodig om onze banen te behouden, maar ook om verder in te kunnen zetten op verduurzaming en vergroening; dat moet namelijk wel ergens van betaald worden en dus ergens worden verdiend. Als het aantal banen minder wordt en het verdienvermogen van bedrijven in onze gemeente vermindert, zullen wij daar ook de gevolgen van merken in onze begroting. De lokale VVD vraagt daarom het college om ons als raad extra goed te informeren over de economische ontwikkelingen en de arbeidsmarkt in onze gemeente; Wij voorzien dat die de komende jaren onder druk komen te staan.

Een rechtvaardige balans tussen inkomsten en uitgaven, tussen harde en zachte uitgaven.

Als we al onze uitgaven verdelen in “harde” en “zachte” uitgaven dan constateert de VVD een disbalans. Met harde uitgaven bedoelen we uitgaven aan veiligheid, onze fysieke leefomgeving, mobiliteit, wonen, economie en ruimtelijke ontwikkeling. Met zachte uitgaven bedoelen we uitgaven binnen de programma’s zorg en werk en maatschappelijke ontwikkeling; daaronder vallen onze dorpshuizen, ondersteuning thuis of in een verblijf, re-integratieactiviteiten, inburgering, huisvesten van statushouders, participatie, sport, onderwijs e.d. Het totaal aan “harde” uitgaven bedraagt ruim eur 161 mln en aan “zachte” ruim eur 260 mln. Bovendien vallen de zachte uitgaven regelmatig hoger uit dan begroot, zo ook deze begroting. Het blijkt moeilijk grip op die uitgaven te krijgen. Wat de lokale VVD betreft vraagt dit om het zoeken naar een nieuwe balans, om scherpe keuzes en met name goed te kijken naar de effecten van al die “zachte uitgaven”. We zijn nu een aantal jaar bezig om dit met behulp van het gebruik maken van de methode Duisenberg beter inzichtelijk te krijgen, zodat we beter kunnen sturen als raad, maar vooralsnog geeft ook deze begroting daar weinig inzicht in. Het college stelt een plan van aanpak voor om tot een sluitende begroting te komen en gaat de raad daar procesmatig meer bij betrekken. Inhoudelijk wil de VVD vanavond meegeven dat de maatschappelijk gevolgen, of een inschatting daarvan beter inzichtelijk gemaakt moet worden. In deze begroting is een kwalificatie gegeven van de maatschappelijke gevolgen van de geplande ombuigingen, maar deze kwalificaties zijn op geen enkele wijze onderbouwd en daarmee voor ons als raadsleden niet te controleren of op waarde te schatten. Bovendien betreft het een oordeel, over de maatschappelijke gevolgen, terwijl dat oordeel niet aan ambtenaren is, maar juist het domein is van politici. Per partij zal het oordeel of het maatschappelijk effect laag of hoog is verschillen. Communiceer hier in aanloop naar de komende bezuinigingen duidelijk, open en eerlijk over, ook als het inschatten van het maatschappelijk effect niet mogelijk is. Met eerlijke en duidelijke informatie werken we ook aan het versterken van het vertrouwen in politiek.

Werken aan vertrouwen.

Tijdens de eerder aangehaalde opening van ons politieke jaar werden handelingsopties genoemd om het vertrouwen in de overheid te verbeteren. Eén van die mogelijkheden is **Werken aan vertrouwen door het verbeteren van de responsiviteit**. Responsiviteit gaat over het hebben van een open en aanspreekbare houding vanuit de overheidsorganisatie. Ontvankelijk zijn voor ervaringen van inwoners. De VVD heeft onlangs vragen gesteld over de zorgplicht van de gemeente als er in een wijk veel statushouders worden geplaatst en dat bestaande inwoners aangeven dat zij problemen ervaren met een goede integratie. De antwoorden geven kort gezegd aan waar de gemeente allemaal niet verantwoordelijk voor is. Er spreekt geen enkele interesse uit voor de ervaringen van inwoners, geen open en aanspreekbare houding. De lokale VVD vindt dat het belangrijk is dat die open en geïnteresseerde houding er wel is, wij zullen daarom later terugkomen met een vervolg hierop.

Huisvesten van statushouders en opvang asielzoekers

In het verlengde hiervan ziet de VVD een steeds grotere taakstelling om statushouders te huisvesten op onze gemeente afkomen met alle bijkomende kosten en inzet van dien. Met het zicht op grote tekorten en met de wetenschap dat we al heel veel doen voor deze groep en voor de groep asielzoekers en daarmee onze verantwoordelijkheid volop nemen, vinden wij het tijd voor het zoeken naar een betere balans. We bouwen flexwoningen, we hebben een pand aangekocht, we werken samen met hotels. Daarbij blijft voor de lokale VVD altijd voorop staan dat bij al die initiatieven ook woonruimte gecreëerd moet worden voor bestaande woningzoekenden en dat statushouders geen voorrang krijgen in Haarlemmermeer. We lopen tegen de grenzen aan van wat we kunnen opvangen. Bovendien vraagt de opvang niet alleen om woonruimte, ook om extra voorzieningen als onderwijs en zorg en we hebben al een tekort aan huisartsen in onze gemeente. Wat ons betreft betekent dat ons college ook de grenzen moet opzoeken. Wat niet kan, kan niet. Dus college: zoek de grens op, zeg ook een keer, we kunnen niet nog meer statushouders huisvesten en/of asielzoekers opvangen, het is voor ons onmogelijk, we hebben simpelweg de ruimte niet. Bovendien kost het de gemeente veel geld en dat krijgen we niet allemaal vergoed van het Rijk. Zoals de aangenomen motie “geen Haagse knaken-Geen Haagse taken” aangeeft, heeft de raad aangegeven dat het college die opgelegde taken ook niet oppakt of uitvoert. De VVD hoort graag een reactie van het college.

Dit roept ongetwijfeld reactie op van onze collega's en in de tweede termijn willen we daarom graag in debat over de onderwerpen:

- Minder uitgeven in plaats van meer inkomsten ophalen;
- Het college uit te dagen om de grenzen aan te geven van de mogelijkheden om statushouders te huisvesten en asielzoekers op te vangen, helemaal als daar geen compensatie voor komt uit Den Haag, ook voor de bijbehorende voorzieningen.

Namens de lokale VVD,
Beryl van Straten
(fractievoorzitter)